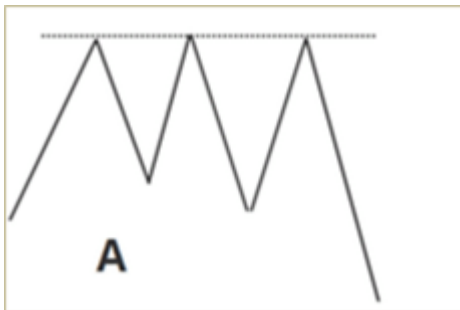

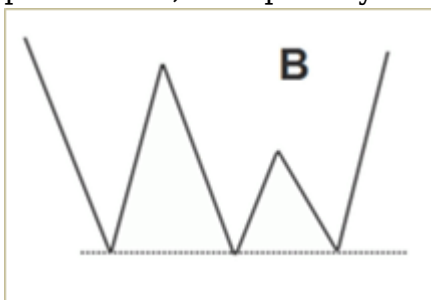
Sveiki atvykę į dar vieną spekuliacinio valiutų rinkoje pamoką apie tai, kaip Forex prekyboje naudojami **palaikymo ir pasipriešinimo lygiai**. Pirmosios keletas pamokų buvo tik apšilimas, tikras mokslas ir vargas prasideda dabar. Šioje pamokoje Jūs sužinosite pačius techninės analizės pagrindus, kurie iš pradžių gali pasirodyti sudėtingi ir painūs, tačiau jei neskubėsite ir leisite savo smegenims „suvirškinti“ informaciją, tikrai pajėgsite įveikti šią misiją! Jei dar jūsų neatbaidėme, pradėkite gilintis į techninės analizės subtilybes.

Palaikymo ir pasipriešinimo lygiai?

Palaikymo ir pasipriešinimo lygiai jungia svarbius rinkos maksimumus. Jie susiformuoja tada, kai rinkoje neatsiranda pirkėjų, norinčių pirkti valiutą brangiau. Išsekus valiutos paklausai pradeda dominuoti pardavėjai (pasiūla) ir valiutos kaina pradeda mažėti (A pav.).

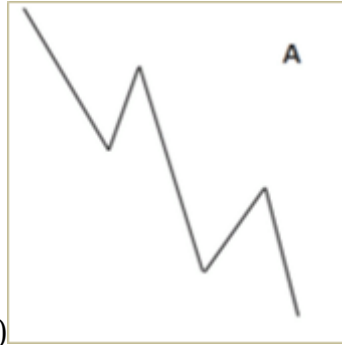
Palaikymo lygis – jungia svarbius rinkos minimumus. Palaikymo lygis susiformuoja tada, kai rinkoje išsenka pirkėjai (pasiūla) ir pradeda dominuoti pirkėjai (paklausa). Dėl šios priežasties, nuo palaikymo lygio atsokusi kaina kyla į viršų – valiuta brangsta (pav. B)

Tendencijos

Trendas arba tendencija – kainos judėjimas viena ar kita kryptimi. Spekuliantai tendenciją dažnai vadina trendu nuo angliško žodžio „trend“. Realiame gyvenime nei viena rinka neturi vienodos ir nekintančios tendencijos, kuri judėtų tiesia linija. Tendencija nuolat keičiasi. Rinkoje egzistuoja trys tendencijų tipai: krentanti tendencija, horizontali tendencija ir kylanti tendencija.

Krentanti tendencija (arba dar kitaip sutinkamas žodis „krentantis trendas“ (angl. „Trend“ – tendencija)), tai situacija, kuomet kiekvienas maksimumas ir minimumas yra žemesni, nei

prieš tai buvę. (A pav.)

Horizontali tendencija (Forex kalboje dar kitaip vadinamas „fletas“), tai situacija, kuomet kiekvienas maksimumas ir minimumas nekinta, t.y. nebūna nei žemesnis nei aukštesnis nei

ankstesnis – juda horizontaliai ir nekinta. (B pav.)

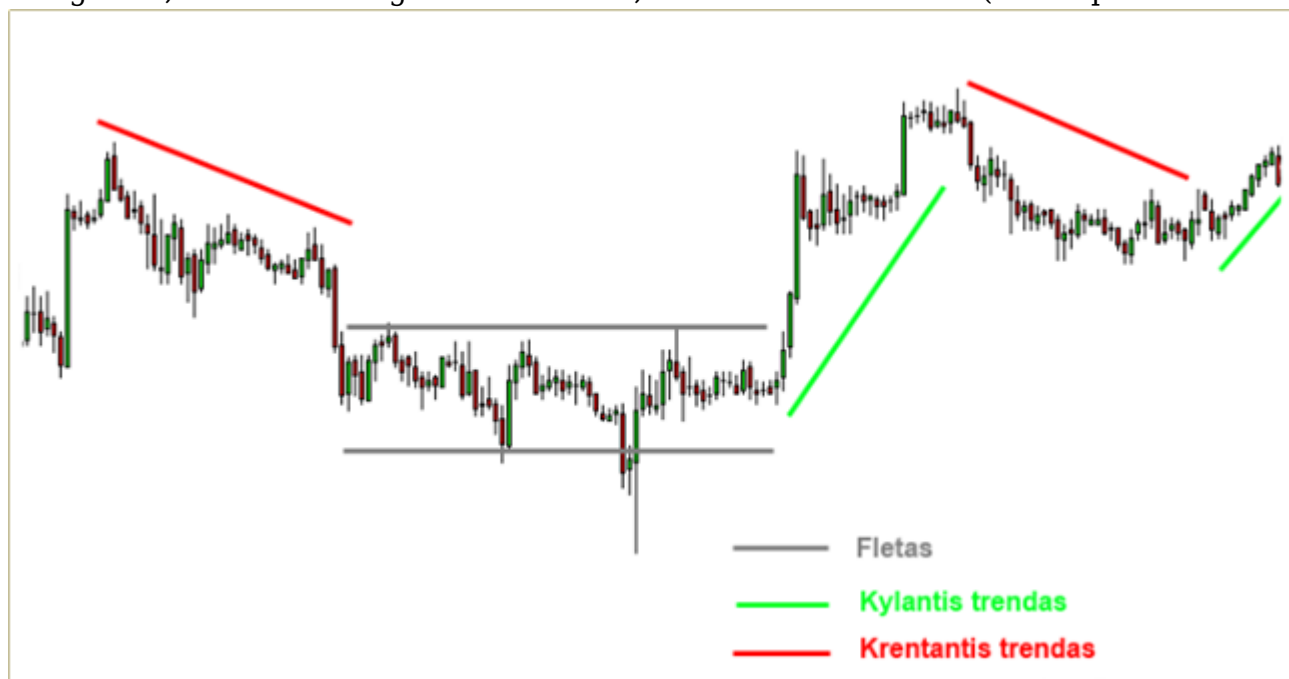
Kylanti tendencija (arba kitaip „Kylantis trendas“), tai situacija, kuomet kiekvienas sekantis maksimumas ir minimumas yra aukštesni, nei prieš tai buvę. (C pav.)

Rinkos dinamika – tai nuolat besikeičiančių tendencijų visuma: kritimas, pakilimas, vėl kritimas, vėl kilimas. Viena svarbiausių spekuliacinio taisyklių yra neprekiuoti prieš tendą, t.y. visuomet pirkti kai rinkoje dominuoja buliai ir parduoti, kai dominuoja meškos. Vienas populiariausių spekuliantų posakių yra „Trendas – jūsų draugas“. Pvz. grafike galime pamatyti kylantį tendą, mums nederėtų atlikti jokių sandorių susijusių su pardavimu. Nes

kai kursas kyla, mes perkame (buy), o kai krenta - parduodame (sell). Jeigu darysite priešingai - eisite prieš tendą, jūsų galimybės uždirbti spekuliuojant stipriai sumažės. Nesakome, kad tai neįmanoma. Kai kurie spekuliantai būtent taip ir uždirba pinigus. Tačiau uždirbti einant prieš tendą yra labai sunku ir pradedantiesiems spekuliantams to daryti nepatartume.

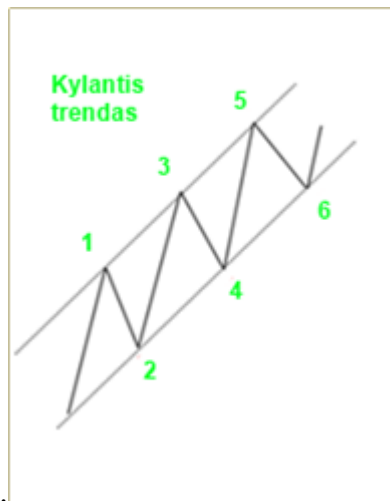
Bloga žinia ta, kad niekas negali tiksliai prognozuoti, kada tendencija prasideda ir kada baigiasi, Tai daugiau menas, nei mokslas (žr. paveikslėlių.)

Prekybos kanalai

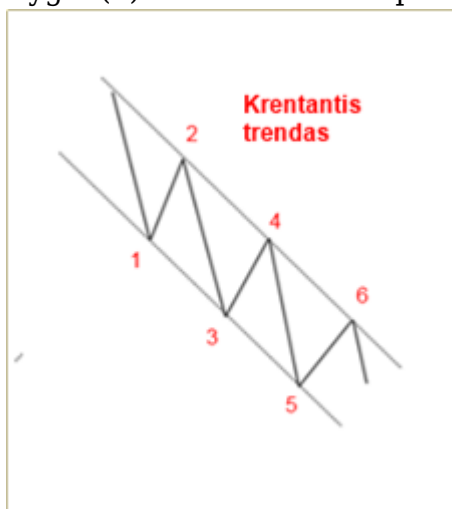
Kanalas - tai kainų svyravimo diapazonas, susiformuojantis tarp palaikymo ir pasipriešinimo lygių. Kanalai kaip ir tendencijos gali būti kylantys, krentantys ir horizontalūs.

Jei mes turime kylantį kanalą, tuomet palaikymo linija bus brėžiama per aukštesnes aukštumas, o pasipriešinimo per aukštesnes žemumas. Norint valdyti riziką ir išsaugoti savo depozitą, kainai esant kylančiame kanale patartina atidaryti pirkimo sandorį kainai pasiekus palaikymo lygį (2) ir nusiimti pelną pasiekus pasipriešinimo lygį (3). Tuomet vėl laukti kol kaina sugrįš prie palaikymo lygio (4) ir iš naujo atsidaryti sandorį, nusiimant pelną ties

pasipriešinimo lygiu (4) ir t.t.

Krentančiame kanale darome lygiai tą patį, tik vietoj to, kad lauktume pirkimo galimybės, mes lauksime pardavimo: atidarome pardavimo poziciją ties pasipriešinimo lygiu (2) ir nusiimame pelną ties palaikymo lygiu (3), tada laukiame, kol kaina vėl atšoks iki pasipriešinimo lygio (4) ir vėl atidarome pardavimo sandorį ir ties palaikymo lygiu nuimame

pelną (5) ir t.t.

Kaip brėžiami palaikymo ir pasipriešinimo lygiai

Ką gi, atėjo laikas pradėti mokytis teoriją pritaikyti praktikoje. Svarbu yra paminėti tai, kad žvelgdami į grafikus, jūs pamatysite palaikymo ir pasipriešinimo linijų „pramušimą“ (kuomet kaina prakerta palaikymo/pasipriešinimo liniją ir nusileidžia žemiau – tai reiškia tendencijos apsisukimą), tačiau ne visuomet tai yra tendencijos apsisukimas (t.y. iš kylančio trendo į krentantį trendą arba atvirkščiai). Tuomet kaip atskirti, kada būna tikras rinkos apsisukimas, o kada ne? Viskas slypi grafike.

Kai kursas tik tikrina palaikymo ir pasipriešinimo linijas, dažniausiai jis atšoka nuo jų, t.y. žvakių spygliukai arba dalis žvakės pramuša liniją, bet už jos ribų nauja žvakė neatsidaro. Tada, sakoma, kad kaina atšoko nuo (šiuo atveju) palaikymo ir vėl kils iki pasipriešinimo linijos. Tačiau yra pastebėtina, kad yra atvejų kuomet atsiranda netikras pramušimas, kurį palaikius tikru, galima rimtai nukentėti:

Žiūrėdami į grafiką, vizualiai galite pamatyti, kad, atrodo, žvakė pramušė palaikymo liniją ir nauja žvakė atsidarė už jos ribų, tačiau kaip minėjome anksčiau, tai buvo netikras pramušimas. Kad būtų galima lengviau atskirti šiuos netikrus pramušimus, reikėtų pradėti išsivaizduoti palaikymo ir pasipriešinimo linijas kaip tam tikrus palaikymo ir pasipriešinimo zonas. Vienas iš būdų kaip tai išsivaizduoti – tai brėžti po 2 palaikymo/pasipriešinimo linijas. Viena jų turi eiti tik per žvakių kūnus, kita per „spygliukus“.

Japoniškų žvakių grafikų tipas gali klaidinti pradedantįjį spekuliuoti, kadangi žvakių „spygliukai“ (t.y. periodo maksimumas ir minimumas), taip pat atspindi tam tikrą tendenciją. Todėl profesionalūs spekuliantai naudodami visuomet piešia ne 1, bet 2 palaikymo/pasipriešinimo linijas. Viena jų eina tik per žvakių kūnus, o kita per spyglius. Taip padarius, galima lengviau suvokti, ar vyksta tikras trendo pramušimas ar ne. Tikras trendo pramušimas vyksta tuomet, kai yra pramušama „spygliukų“ pasipriešinimo/palaikymo linija, o kai yra pramušama žvakių „kūnas“ tai dar nebūtinai reiškia trendo krypties pasikeitimą. Todėl būkite atidūs!

Kaip prekiauti su palaikymo ir pasipriešinimo lygiais?

Taigi, kadangi jau esame pažįstami su palaikymo ir pasipriešinimo lygiais, galima pastebėti, kad galimi du variantai - arba kaina atšoka nuo linijos, arba ją pramuša. Mūsų, spekuliantų, tikslas yra gebėti atskirti pramušimą nuo atšokimo ir naudotis jais abiem kaip signalu įeiti į rinką. Taip, tiek atšokimas, tiek pramušimas yra signalas įeiti į rinką. Kodėl?

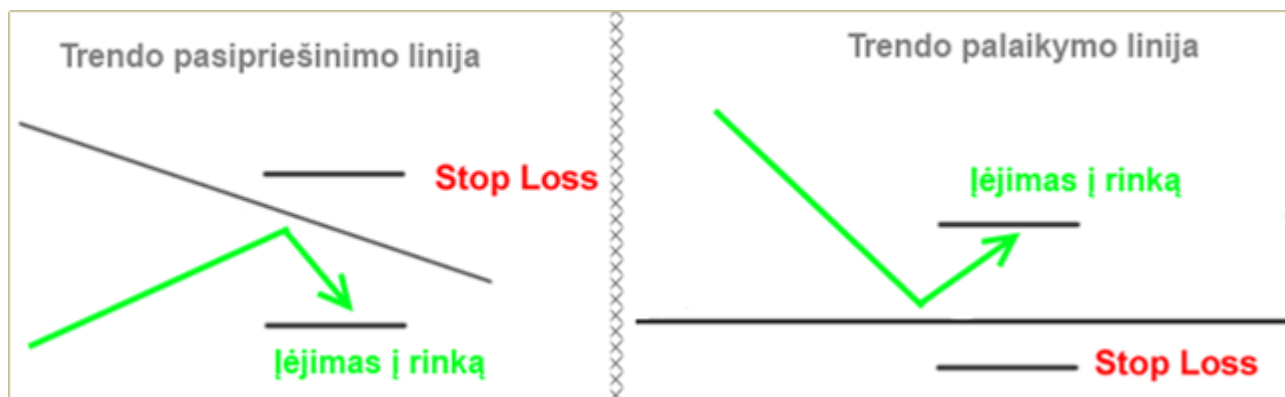
- Atšokimas - esant atšokimui nuo palaikymo linijos, kaina natūraliai kyla link pasipriešinimo linijos, tada nuo jos vėl atšoka ir krenta iki naujo minimumo -

pasipriešinimo linijos. Galvodami apie atšokimą, prisiminkite kanalo pavyzdį, kurį aptarėme anksčiau: „Krentančiame kanale darome lygiai tą patį, tik vietoj to, kad lauktume pirkimo galimybės, mes lauksime pardavimo: atidarome pardavimo poziciją ir ją išlaikome iki kurso minimumo, tada fiksuojam pelną ir laukiam...“.

- Pramušimas - esant pramušimui, tai yra signalas jog keičiasi trendas. Jei prieš tai buvo kylantis trendas, tai dabar tai taps krentančiu, todėl mes turime įeiti į rinka su pardavimo sandoriais.

Rizikos valdymas

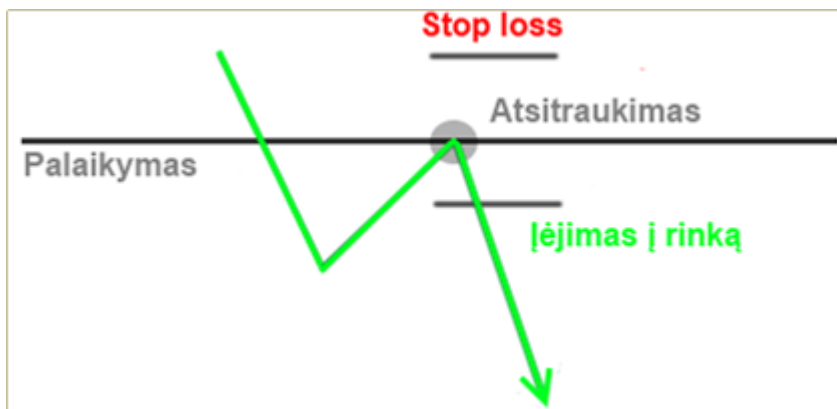
Atšokimas. Mes jau žinome, ką daryti esant atšokimui, dabar sužinosime kaip tai padaryti saugiai. Atšokimas ne visada būna toks gražus kokio mes tikimės: vietoj to, kad gražiai nuo palaikymo linijos kiltų, jis pradeda nežymiai šokinėti tai aukštyn, tai žemyn keletą kartų ir tik po to pradeda kilti į viršų. Tačiau rinka yra ne visada nuspėjimas dalykas, galbūt pradėjus kilti į viršų, kursas vėl pradės šokinėti. Siekiant daugiau ar mažiau kontroliuoti šiuos grafiko šokinėjimus būtinas rizikos valdymas. Tam naudojama stop loss funkcija, kuri dedama už palaikymo/pasipriešinimo linijos.

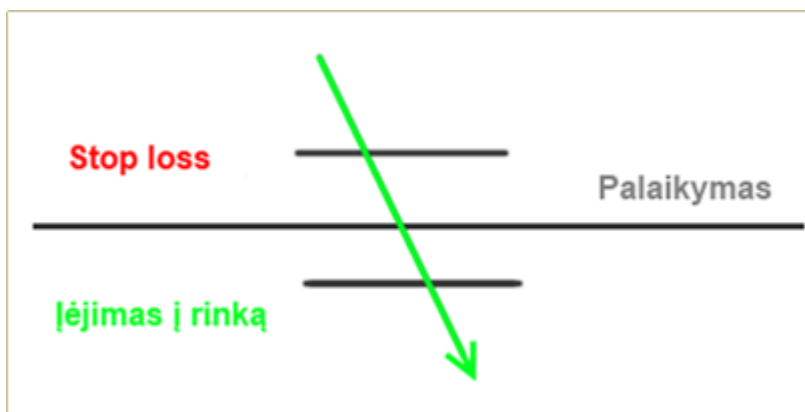
Pramušimas

Pramušime yra dar galimos dvi taktikos - tai agresyvus ir konservatyvus įėjimas į rinką. Pramušus palaikymo arba pasipriešinimo lygį, kaina dažnai sugrįžta prie pramušto lygio. Todėl saugiau atidaryti sandorį kainai pakartotinai sugrįžus prie pramušto lygio.

Tačiau, kaina ne visuomet sugrįžta iki pramušto lygio, tad jeigu esate nusiteikę prekiauti agresyviai ir jeigu esate tikri, kad kaina tęs judėjimą nuo pramušto lygio, tuomet gali įeiti į rinką iškart pramušus palaikymo/pasipriešinimo lygį:

Ir be abejo – niekuomet nepamirškite rizikos valdymo – būtinai naudokite stop loss funkciją. Stop loss turite nustatyti kitoje palaikymo/pasipriešinimo pusėje.

Pabaigai

Sveikiname įveikus šią ganėtinai sudėtingą pamoką apie tai, kaip Forex prekyboje naudojami palaikymo ir pasipriešinimo lygiai. Tai, ką jūs išmokote, padės jums nuspėti kada pasikeičia trendas ir kada prekiauti. Priminsime, kad šioje pamokoje aprašytos techninės analizės priemonės yra pačios svarbiausios, kadangi jos atspindi kainos kitimo logiką: palaikymo ir pasipriešinimo linijos parodo kurią kainą rinkos dalyviai suvokia kaip per brangią arba per pigią. Galėčiau lažintis, kad beveik kiekvienas profesionalus spekuliantas darydamas techninę analizę įvertina palaikymo ir pasipriešinimo lygius. Taigi dar kartą trumpai:

- Reikia mažiausiai 2 viršūnių arba apačių, kad nubrėžti trendo liniją, tačiau reikia mažiausiai 3, kad patvirtinti, jog tas trendas yra tikras.
- Kuo statesnis yra trendas, nuo jis yra nepatikimesnis ir tuo labiau jis bus pramuštas.
- Kuo daugiau kartų trendo linija buvo pratestuota (kelis kartus atšoko nuo jos) tu ji yra patikimesnė.
- Niekada nesistenkite išsprauti trendo linijų grafike, jei nerandate aiškių viršūnių ar apačių.
- Kai kaina pramuša palaikymo lygį, tas lygis tampa pasipriešinimo lygiu
- Tikras trendo apsisukimas įvyksta tuomet, kai žvakės išlenda virš ne tikrų žvakių kūnų linijos, bet ir jų spygliukų.
- Trendas yra jūsų draugas, ne priešas, todėl neprekiuokit prieš trendą.
- Kad sėkmingai prekiauti kanaluose, jie turi būti patvirtinti kelis kartus.

8. pamoka. Forex techninė analizė: japoniškos žvakės

Nelik abejingas: įvertink straipsnį - pasidalink su draugais...

Straipsnį parengė: Justinas J. ir Simonas Adomavičius

Palaikymo ir pasipriešinimo lygiai

43 balsai/ Vid.5